

Remissvar

Dnr 2025-298

Datum 2025-10-31

Klimat- och näringslivsdepartementet
103 33 Stockholm

Genomförande av delar av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet, (EU) 2023/1791

KN2025/01465

SAMMANFATTNING

Konjunkturinstitutet (KI) har fått möjlighet att svara på promemoria om genomförande av EU:s omarbetade energieffektiviseringsdirektiv (EED). KI ser det som välmotiverat att regelverket bättre riktas mot energiförbrukningen och inte hur många anställda ett företag har eller dess omsättning. Emellertid innebär de nya kraven att betydligt fler och mindre företag omfattas av regelverket, vilket ökar den samlade administrativa bördan. KI anser att detta bör tydligt redogöras för i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Förslagen innebär att Sverige i huvudsak genomför vad direktivet kräver. I några fall går dock förslagen utöver EED:s miniminivå. Det motiveras vara i linje med direktivets syfte och övergripande mål om att främja energieffektivisering. KI menar dock att mer ambitiösa nationella krav kommer med en kostnad samtidigt som det är oklart om den samhällsekonomiska nyttan förenade med de högre kraven överstiger kostnaden. Det bör därför i det fortsatta lagstiftningsarbetet tydligare underbyggas vilka mervärden förslag om att gå utöver EU-regleringen ger.

KRAV PÅ ENERGILEDNINGSSYSTEM OCH ENERGIKARTLÄGGNING

Omarbetningen av EED innebär att krav på upprättande av ett certifierad energiledningssystem/kartläggning knyts till faktisk förbrukning och inte som tidigare till företagsstorlek. Promemorian föreslår hur dessa EU-krav ska införas i svensk lagstiftning. KI ser det som välmotiverat att regelverket, i linje med EED:s syfte, bättre riktas mot energiförbrukningen – och inte hur många anställda ett företag har eller dess omsättning. Emellertid innebär de nya kraven att betydligt fler och mindre företag omfattas av regelverket, vilket ökar den samlade administrativa bördan. KI anser att detta bör synliggöras i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

KI har i tidigare remissvar¹ betonat vikten av kostnadseffektivitet i styrningen mot energieffektivisering och som en del av detta att administrativa bördor, särskilt för mindre företag, bör minimeras. KI menar att konsekvensanalysen tydligare borde ha belyst om nyttan står i proportion till de ökade kostnader som följer av mer utbredda krav på

¹ Konjunkturinstitutet (2019), "Remiss av promemorian Genomförande av energieffektiviseringsdirektivets bestämmelser om nationella energiparkrav för perioden 2021–2030", Dnr 2019-317.

energieffektivisering. Fördelarna, eller nyttan av förslagen, beror i sin tur av det mål mot vilka de utvärderas. I promemorian anges (s 119):

”En mer effektiv slutlig energianvändning inom alla samhällets sektorer antas leda till minskad belastning på miljö och klimat, dels i form av lägre uttag av naturresurser, dels i form av av minskade utsläpp av växthusgaser och föroreningar från energiomvandling.” (Konjunkturinstitutets understrykning.)

Citatet ovan belyser att energipolitiken ofta starkt sammankopplas med klimatpolitiska ambitioner. Skäl till det kan vara att fossil energi som substitueras mot fossilfri bidrar till lägre utsläpp av växthusgaser och/eller att en mer effektiv energianvändning kan dämpa resursknappheten (beaktat fossilfri energi som en knapp insatsvara). Att en politik som dämpar energianvändningen därigenom också bidrar till lägre utsläpp är dock inte ett allmängiltigt faktum. KI har i tidigare studier² visat att klimatmål kan nås till låg kostnad genom elektrifiering och biobränsleiblandning, men att införandet av ett strikt energieffektiviseringsmål kan göra detta mer kostsamt. Regeringen bör i det fortsatta lagstiftningsarbetet tydligare diskutera detta och inte primärt beröra risker kopplade till rekyleffekter (effektivisering som leder till ökad resursanvändning snarare än minskad).

UTVIDGADE OCH FÖRTYDLIGADE KRAV PÅ KOSTNADS- OCH NYTTOANALYSER

Sverige går längre än EU:s minimikrav bland annat genom att utvidga kravet på kostnads-nyttoanalys till att omfatta fler anläggningar än vad direktivet kräver och genom mer specifika krav på analytiskt innehåll.

I promemorian nämns inte bara klimatambitioner som skäl för att spara energi utan diskussionen sker utifrån en premiss som förefaller se ett egenvärde i att spara energi. Från ett samhällsekoniskt perspektiv är denna syn på energi som något negativt inte självklar. Användning av energi är snarare något som, i avsaknad av negativa externa effekter, ökar den samhälleliga välfärden.

Även om det bortses från denna invändning och förslagen betraktas som en produkt av EU-krav som Sverige är ålagda att implementera, är KI precis som tidigare restriktiv till obligatoriska krav på energieffektivisering och att Sverige dessutom går längre än EU-kraven. Det bör därför i det fortsatta lagstiftningsarbetet tydligare motiveras vilka mervärden förslaget om att gå utöver EU-regleringen ger – som inte marknaden på egen hand kan åstadkomma.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Albin Kainelainen. Föredragande har varit Anna Dahlqvist.

Albin Kainelainen
Generaldirektör

² Konjunkturinstitutet (2024), ”Drivmedelsprisernas betydelse för att nå klimat- och energipolitiska mål”, Dnr 2024-465.